

We roepen de milieunoodtoestand uit!

Cédric CHEVALIER heeft deze petitie, die gericht is tot de burgers en kandidaten voor de verkiezingen 2018 en 2019 in België, opgestart.

Onze burgeroproep

Burgers, kandidaten voor de verkiezingen!

De internationale wetenschappelijke gemeenschap trekt al veel te lang de alarmbel: we verstoren het klimaat, vernietigen de biosfeer en putten de hulpbronnen uit. Op lange termijn worden de overlevingskansen van de mensheid bedreigd en staat ons een algemene ineenstorting te wachten. [1]

Volgens wetenschappers hebben we tot 2020 de tijd om de curve van de broeikasgasemissies te stabiliseren en vervolgens te doen afnemen. [2] Daarna zullen de tegen 2030 geplande inspanningen bijna verdubbeld moeten worden en zal in 2050 een netto-nulemissie bereikt moeten worden. Ook de andere milieu-uitdagingen zijn niet min.

Gelet op de enorme omvang van de situatie zijn noch de regeringen noch de burgers van België momenteel voldoende gemobiliseerd om de uitdagingen aan te gaan. Inertie overheerst. De noodzakelijke maatschappelijke transitie vindt niet plaats. De luttele veranderingen die er zijn, zijn te traag, te zwak om de algemene koers van België te veranderen.

Met het oog op de verkiezingen van 2018 en 2019 doen wij, burgers, een beroep op onze medeburgers en kandidaten voor de verkiezingen om zich voor de maatschappelijke transitie te mobiliseren en te engageren door onze oproep te ondertekenen!

1) Aangezien een stabiel klimaat en een bloeiende natuur basisvoorwaarden zijn voor het bestaan zelf van de Belgische gemeenschap en al het beleid dat ze voert, vragen we plechtig aan de eerste minister, de ministers-presidenten en hun regeringen om de "milieunoodtoestand" en de "algemene mobilisatie van de burgers" uit te roepen, om de overgang naar een werkelijk duurzame samenleving concreet te organiseren.

2) Aangezien geen grootschalige verandering mogelijk is zonder de druk van de burgers, doen wij een beroep op alle burgers om zich aan te sluiten bij de beweging "Rise for the climate" op zaterdag 8/09, 6/10 en 3/11 om 12.00 uur, op het Luxemburgplein in Brussel en om op zondag 2/12/2018 deel te nemen aan de nationale actiedag georganiseerd door Climate Express en de Klimaatcoalitie onder de naam "Claim the climate". [3]

3) We roepen alle burgers ook op om bij de komende verkiezingen gebruik te maken van hun stemrecht om passieve verkozenen uit hun ambt te

ontheffen en te stemmen voor kandidaten die een echte maatschappelijke transitie willen leiden.

4) Ten slotte pleiten wij, samen met de stemming, voor een radicale verandering van levenswijze, wat bijgevolg duizenden zelfgeorganiseerde initiatieven in het hele land veronderstelt. Met andere woorden moed, durf en wederzijdse hulp.

[1] <https://academic.oup.com/bioscience/article/67/12/1026/4605229>

[2] <https://www.nature.com/news/three-years-to-safeguard-our-climate-1.22201>

[3] <https://www.facebook.com/events/2022045681379575/>

De volledige tekst van onze oproep (in het Frans)

(Deze “carte blanche” verscheen in het Frans in het dagblad L'Echo van 6 september: <https://www.lecho.be/opinions/carteblanche/declarons-l-etat-d-urgence-environnemental/10046843.html>)

We roepen de milieunoodtoestand uit!

Zijn we zo ongevoelig geworden dat we gewoon onverschillig blijven tegenover het enorme probleem van de opwarming van de aarde? Overal ter wereld merken we een hoger sterftcijfer bij alle levende wezens en oogstverliezen als gevolg van temperaturen, droogte, overstromingen, bosbranden en extreme stormen. In België blijven we niet langer gespaard: hart- en luchtwegenproblemen en verhoogde sterfte bij de kwetsbaren onder ons, verhoogde sterfte van fauna en flora als gevolg van de hittegolf, oogstverliezen en waterbeperkingen door de droogte, materiële schade door hevige onweders. Elk jaar worden er nieuwe weerrecords en nieuwe natuurrampen vastgesteld.

De wetenschappelijke gemeenschap, de VN, het IPCC (voor de klimaatontregeling), het IPBES (voor het uitsterven van biodiversiteit en ecosystemen), het IRP (voor de overexploitatie en uitputting van de grondstoffen), 15.000 wetenschappers uit 184 landen, 270 Belgische wetenschappers, tal van journalisten, commentatoren, intellectuelen, kunstenaars en gewone burgers proberen al meer dan 40 jaar de aandacht te trekken: we ontregelen het klimaat, vernietigen de biosfeer en putten de hulpbronnen uit. Op termijn wordt het vermogen van de mensheid om te overleven bedreigd, er dreigt een algemene instorting. [1]

Geconfronteerd met deze “onaangename” realiteit lijken de burgers en hun verkozen vertegenwoordigers in drie groepen te zijn verdeeld: zij die de realiteit in de ogen kijken en dringend om daadwerkelijke politieke veranderingen vragen, zij die zien maar zich schuldig blijven maken aan passiviteit en zij die niet willen zien.

Professor Jean-Pascal van Ypersele, een man die zijn leven heeft gewijd aan de wetenschappelijke studie van het klimaat, verklaart openlijk in de media: "Ik zeg nu al bijna 40 jaar vrijwel hetzelfde over het klimaat". Op de vraag of de politici de taak aankunnen, antwoordt hij: "Nee, ik denk van niet". Hij zegt dat hij grote frustratie en woede voelt over de inertie van de politieke leiders. Klimaatwetenschappers en milieudeskundigen over de hele wereld schreeuwen als één man hun verontwaardiging uit.

Voor het klimaat is de oplossing eenvoudig: het grootste deel van de wereldeconomie is afhankelijk van het gebruik van fossiele brandstoffen, een verantwoord gebruik van broeikasgasemissies. Als we de biosfeer niet onbewoonbaar willen maken, moeten we ons dus onthouden van die brandstoffen door 80% van de fossiele reserves in de ondergrond te laten. Minder vliegen, varen en rijden, minder vlees eten, spaarzaam verwarmen, consumeren met mate, enz. Dit gaat via bewustwording, individuele en collectieve acties en een vastberaden beleid op institutioneel niveau.

De kiezers beseffen nog maar al te weinig de dramatische gevolgen van het nietsdoen en zijn bijgevolg ook onvoldoende gemobiliseerd ten overstaan van de politieke wereld. De noodzakelijke maatschappelijke transitie zou echter meer levenskwaliteit, gezondere banen, meer vrije tijd, meer gezelligheid, meer levensvreugde, meer gezondheid, meer rust, meer groen, meer netheid, gezonder voedsel, comfortabeler wonen betekenen.

Bij de regeringen over de hele wereld lijkt geen enkel beleid opgewassen tegen de taak om de klimaatverandering te beteugelen. Het ontbreekt aan visie en politieke moed om moeilijke maatregelen te nemen. Toch kunnen regeringen ons beschermen tegen klimaatrisico's en tegelijkertijd andere doelstellingen bereiken die belangrijk zijn voor de burgers, zoals veiligheid, gezondheid, werkgelegenheid, natuur, toerisme, etc., omdat veel synergieën bestaan.

De kloof tussen retoriek en actie is onthutsend. Eerste minister Charles Michel herhaalt voortdurend zijn mantra: "jobs, jobs, jobs!". Ondertussen zweert Waals minister-president Willy Borsus dat zijn regering "de groenste is in de geschiedenis van Wallonië". Ondertussen presenteert Waals minister van Energie, Jean-Luc Crucke, een "zeer ambitieus" klimaat- en energieplan. Ondertussen stelt Waals minister van Natuur en Landbouw René Collin de boeren gerust: "in 2019 worden ze vergoed". We vieren elke kleine milieumaatregel om het gebrek aan actie beter te verdoezelen. Slaap rustig, brave mensen, we houden een oogje in het zeil! Zien de burgers dan niet dat de keizer naakt is? Intussen blijven het verbruik van grondstoffen, van energie, het ruimtebeslag, de vernietiging van de ecosystemen, het aantal kilometers met de auto, de trein, de boot, het vliegtuig en de uitstoot van vervuilende stoffen alsmaar toenemen.

U hebt twijfels? Elke burger kan in zijn huiskamer een zeer eenvoudige realiteitstest doen: "Hebt u uw levensstijl de afgelopen 5 jaar moeten aanpassen als gevolg van beslissingen van de overheid?" Werd u aangespoord om uw huis te isoleren en stookolie op te geven, meer vegetarisch en minder vlees te eten, meer te fietsen en uw auto te laten staan, met de trein en niet met het vliegtuig op vakantie te gaan, tweedehands te kopen en dingen te laten herstellen in plaats van iets nieuws te kopen?

Hebt u onlangs gemerkt dat de grote economische spelers serieus afstappen van fossiele brandstoffen?

Denken we echt dat door niets te veranderen, de dingen als bij toverslag opgelost zullen worden?

Moeten we altijd wachten tot anderen de eerste stap zetten?

De waarheid is dat noch regeringen noch burgers momenteel klaarstaan om de uitdagingen op milieugebied aan te gaan.

Met deze voor de hand liggende conclusie nam Nicolas Hulot, de beroemdste ecologist van Frankrijk, op een dramatische wijze ontslag uit zijn eminente functie als minister van Ecologische en Solidaire Transitie. Hij wilde niet langer "tegen zichzelf liegen", stelde de ontoereikendheid van het "kleinstappenbeleid" aan de kaak en was van mening "dat we ons uitsloven om een economisch model in stand te houden dat al deze klimaatstoornissen in de hand werkt".

Steeds meer burgers trekken deze voor de hand liggende conclusie en leven in angst: Zal onze samenleving, die niet in staat is haar koers te veranderen, instorten na haar biosfeer vernietigd te hebben? Zal dat een invloed hebben op mezelf en mijn familie? Hoeveel gaan er armer worden en zelfs sterven? Hoe komt het dat we deze tocht naar de afgrond blijven verderzetten terwijl de feiten onbetwistbaar zijn en de oplossingen op tafel liggen? Zijn we dan met z'n allen nihilistisch?

Eind 2017 toonde een enquête van de FOD Leefmilieu dat 85% van de Belgen de klimaatverandering als een probleem beschouwt dat dringend moet worden aangepakt, dat evenveel Belgen voorstander zijn van een geleidelijke overgang naar een koolstofarme economie en samenleving en dat ze van de overheid grotere inspanningen verwachten om de klimaatverandering aan te pakken. Maar hoeveel van diezelfde kiezers zal in die zin zijn stem uitbrengen en op straat komen bij het vaststellen van het enorme gebrek aan daadkracht van de regeringen op dat vlak?

Volgens wetenschappers hebben we tot 2020 de tijd om de broeikasgasemissiecurve te doen plafonneren en vervolgens te doen verminderen. [1] Daarna zullen de tegen 2030 geplande inspanningen bijna verdubbeld moeten worden en zal in 2050 een netto-nulemissie bereikt moeten worden.

Aangezien een stabiel klimaat en een bloeiende natuur basisvoorwaarden zijn voor het bestaan zelf van de Belgische gemeenschap en al het beleid dat ze voert, vragen we plechtig aan de eerste minister, de ministers-presidenten en hun regeringen om de “milieunoodtoestand” en de “algemene mobilisatie van de burger” uit te roepen om de overgang naar een werkelijk duurzame samenleving concreet te organiseren.

Aangezien geen grootschalige verandering mogelijk is zonder de druk van de burgers, roepen we hen allen op om aan te sluiten bij de beweging "Rise for the climate" op zaterdag 8/09, 6/10 en 3/11 om 12.00 uur, op het Luxemburgplein in Brussel en om op zondag 2/12/2018 deel te nemen aan de nationale actiedag georganiseerd door Climate Express en de Klimaatcoalitie onder de naam "Claim the climate". [2]

We roepen alle burgers ook op om bij de komende verkiezingen gebruik te maken van hun stemrecht om passieve verkozenen uit hun ambt te ontheffen en te stemmen voor kandidaten die een echte maatschappelijke transitie willen leiden.

Ten slotte pleiten wij, samen met de stemming, voor een radicale verandering van levenswijze, wat bijgevolg duizenden zelfgeorganiseerde initiatieven in het hele land veronderstelt. Met andere woorden moed, durf en wederzijdse hulp.

[1] <https://academic.oup.com/bioscience/article/67/12/1026/4605229>

[2] <https://www.nature.com/news/three-years-to-safeguard-our-climate-1.22201>

[3] <https://www.facebook.com/events/2022045681379575/>

Lijst van de eerste ondertekenaars van de oproep

Paul Blume, contractuel en fonction publique

William Brose, historien, citoyen, enseignant et porteur d'Aywaille en Transition

Antoinette Brouyaux, coordinatrice d'Association 21

Gauthier Chapelle, ingénieur agronome et docteur en biologie, chercheur in-Terre-dépendant et auteur

d'essais sur le biomimétisme, l'entraide et l'effondrement

Olivier Chaput, père, bio-ingénieur, expert en pratiques collaboratives, administrateur de The Shift,

Fondateur de l'Oasis à Hordin

Eliabel Chaudy, citoyenne Cédric Chevalier, ingénieur de gestion et économiste

Marie Cloes, antiquaire

Arnaud Collignon, citoyenne

Jean-Michel Cuvelier, coach, spécialiste de la relation à l'argent

Nathalie Daele, citoyenne

Thibault de la Motte, juriste et économiste

Nathalie De Ridder, citoyenne enseignante

Pascale De Visscher, citoyenne

Pierre Debongnie, citoyen

Christine Dejasse, citoyenne

Jean-François Delvaux, Fondateur d'Emotion Planet, voyages à dimension humaine

François-Olivier Devaux, ingénieur et cofondateur du Reseautransition.be

Erika Donis, ASBL "Ami entends-tu ?"

François Dubreucq, fonctionnaire européen

Caroline Durieux, citoyenne et formatrice au réseautransition.be

Josué Dusoulier, psychologue, formateur, Créateur d'avenir et initiateur du Reseautransition.be et d'Ath en

transition

Michel Maxime Egger, sociologue, responsable d'ONG

Fadia Elbouz, traductrice indépendante

Olivier Gerin, ingénieur agronome

Brigitte Gloire, citoyenne

Jacqueline Goffart, citoyenne traductrice, initiatrice de Dinant en transition

Amaury Gravy, spécialiste IT

Jeanine Grégoire, citoyenne

Paul Gruszow, citoyen

Jean-Denis Hennebert, ingénieur commercial

Noëlle Hennebert, médecin biologiste

Benjamin Heyden, linguiste

Nadia Kosta, citoyenne

Hélène Laigneaux, citoyenne

Thérèse Lebrun, citoyenne

Marc Lemaire, entrepreneur sociétal

Nathalie Leporé, docteur en sciences

Laurent Lievens, sociologue, psychomotricien, menuisier

Kevin Maréchal, chargé de cours en économie écologique (ULiège)

Jean-Michel Mercier, citoyen de la Terre et permaculteur

Philippe Moins, créateur du festival Anima, auteur et professeur à La Cambre

Corinne Mommen, animatrice, maman de 2 adolescents

David Monic, consultant en stratégie de développement territorial, citoyen du monde

Dom Moreau, Professeure ESA St-Luc Tournai, chargée de cours UMons, citoyenne engagée es plusieurs

initiatives citoyennes locales de transition

Luc Norga, collectif pays vert - Brugelette

Diane Olivier, citoyenne pleinement engagée dans une coopérative de transition

Olivier Parion, gestionnaire d'infrastructures

Yvan Persoon, La Pépinière, carrefour d'initiatives localesBenoît Poncelet, bio-ingénieur

Anne-Catherine, Pottier citoyenne

Daniel Remacle, citoyen

André Rulmont, professeur de chimie (ULiège)

Jurg Schuppisser, citoyen pensionné

Pablo Servigne, Papa, ingénieur agronome et docteur en sciences, chercheur in-terre-dépendant et co-

auteur de « Comment tout peut s'effondrer ».

Jean-Paul Simon, citoyen pensionné

Martin Sonck, citoyen

Benoît Spies, Ingénieur du vivant à Solutions asbl : L'école d'un mode de vie soutenable

Raphaël Stevens, écoconseiller et co-auteur de « Comment tout peut s'effondrer »

Hélène Stockebrand, citoyenne

Isabelle Van Driessche, ingénieur agronome des Eaux et Forêt, co-initiatrice de Soignies en Transition et

formatrice au Réseautransition.be

Michèle Vander Syp, réalisatrice, animatrice, membre de Grez en Transition, maman de deux adolescents

Michel Vanhoorne, professeur émérite de médecine (UGent)

Grégoire Wallenborn, docteur en sciences de l'environnement

Nicole Willem, animatrice socio-culturelle, co-créatrice de Rochefort en transition